ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

МАУП

Кафедра публічного адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Директор ННІМВСН

_____
А.М.Грись

"27" серпня 2021 р.

Схвалено на засіданні кафедри
Публічного адміністрування
Протокол № 1 від "26" серпня 2021 р.
Завідувач кафедри

_____
І.А. Семенець-Орлова

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ»

спеціальності: **281 Публічне управління та адміністрування**
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня **бакалавр**
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми: **281 Публічне управління та адміністрування**
(шифр і назва освітньої програми)

Київ МАУП 2021

Розробник (-и) робочої програми навчальної дисципліни:
Боринська О.Л., кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри публічного адміністрування

Викладач:
Боринська О.Л., кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри публічного адміністрування

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри публічного адміністрування
(протокол №1 від "26" серпня 2021 р.)

Схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту міжнародних відносин та соціальних наук
(протокол №1 від "27" серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри _____ Семенець-Орлова І.А.
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 281 Публічне управління та адміністрування)
(назва освітньої програми)

25.08.2021 р.

Керівник освітньої програми _____ Пивоваров К. В.
(підпис) (ПІБ)

Робочу програму перевірено
25.08.2021 р.

_____ Гуцуляк А.В.
(підпис) (ПІБ)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»____ 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»____ 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»____ 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____»____ 20___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
«Євроатлантична інтеграція»		
Курс	3	3
Семестр	5	5
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	34	6
Модульний контроль		
Семестровий контроль		
Самостійна робота	86	114
Форма семестрового контролю	*залік*	*залік*

2. Статус дисципліни: *вибіркова*

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни полягає в опануванні студентами навчального курсу, вивчення основних особливостей виникнення, розвитку і трансформації євроантлантичної інтеграції, проблем і тенденцій її розвитку, сучасної співпраці України з країнами Європейського Союзу та НАТО і перспектив її вступу до цих організацій.

4. Компетентності та програмні результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення курсу здобувачі повинні мати:

Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Здатність бути критичним і самокритичним.

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Здатність працювати в команді.

Здатність планувати та управляти часом.

Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.

Здатність використовувати систему електронного документообігу.

Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

Здатність впроваджувати інноваційні технології.

Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.

5. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№	Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти євроінтеграції.							
1	Розуміння сутності євроінтеграції та її логіка	2	1				10
2	Створення та еволюція ЄС	3	2				10
3	Механізми європейської взаємодії	3	2				11
4	Україна і європейський союз: основи співробітництва	3	2				11
Змістовий модуль 2. Атлантична інтеграції та перспективи.							
5	Виникнення і еволюція Північно-Атлантичного Альянсу (НАТО)	2	2				11
6	Структура та основи функціонування НАТО	2	2				11
7	Україна — НАТО: стан, проблеми та перспективи взаємовідносин	3	2				11
8	Участь України в міжнародних організаціях	2	1				11
	Всього : 120 годин	20	14				86

Тематичний план для заочної форми навчання

№	Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти євроінтеграції.							
1	Розуміння сутності євроінтеграції та її логіка	2	1				14
2	Створення та еволюція ЄС	3	2				14

3	Механізми європейської взаємодії	3	2				14
4	Україна і європейський союз: основи співробітництва	3	2				15
Змістовий модуль 2. Атлантична інтеграції та перспективи.							
5	Виникнення і еволюція Північно-Атлантичного Альянсу (НАТО)	2	2				14
6	Структура та основи функціонування НАТО	2	2				14
7	Україна — НАТО: стан, проблеми та перспективи взаємовідносин	3	2				15
8	Участь України в міжнародних організаціях	2	1				14
	Всього : 120 годин	4	2				114

6. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.
Теоретичні аспекти євроінтеграції.

ТЕМА 1. РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ЇЇ ЛОГІКА

1. Практична природа євроінтеграції
2. Поняття європейських цінностей
3. Євростандарти та проблема вибору для України
4. Міфи євроінтеграції

ТЕМА 2. СТВОРЕННЯ ТА ЕВОЛЮЦІЯ ЄС

1. Історія створення та розвитку Європейського Союзу
2. Основні досягнення та принципи діяльності Європейського Союзу
3. Організаційна структура Євросоюзу

ТЕМА 3. МЕХАНІЗМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ

1. Європейська Конституція
2. Право Європейського Союзу
3. Захист прав людини в Європейському Союзі
4. Бюджет Європейського Союзу

ТЕМА 4. УКРАЇНА І ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ: ОСНОВИ СПІВРОБІТНИЦТВА

1.Формування договірно-правових і політичних засад співробітництва України і ЄС
2. Критерії розширення і поглиблення Європейської інтеграції
3. Політика ЄС щодо України

Змістовний модуль 2.
Атлантична інтеграції та перспективи.

ТЕМА 5. ВИНИКНЕННЯ І ЕВОЛЮЦІЯ ПІВНІЧНО-АТЛАНТИЧНОГО АЛЬЯНСУ (НАТО)

1. Причини утворення Організації Північноатлантичного договору
2. Сутність Північноатлантичного договору. Принципи політики євроатлантичної безпеки на платформі НАТО
3. Основні положення Стратегічної концепції НАТО. Основні відмінності між НАТО та ЄС як міжнародних міжурядових організацій

ТЕМА 6. СТРУКТУРА ТА ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАТО

1. Структура управління НАТО і механізм прийняття рішень
2. Збройні сили НАТО. Витрати на оборону в країнах НАТО
3. Сутність та значення інститутів партнерства та діалогу між НАТО і країнами, що не є членами НАТО

ТЕМА 7. УКРАЇНА — НАТО: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВЗАЄМОВІДНОСИН

1. Правові чинники вступу України до НАТО. Міфи щодо НАТО
2. Основні етапи розвитку взаємовідносин між Україною і НАТО
3. Критерії членства в НАТО. Соціально-політичні наслідки вступу України до НАТО

ТЕМА 8. УЧАСТЬ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

1. Україна — ООН
2. Україна — СОТ
3. Україна — МВФ

7. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	3	3	2	2
Відвідування практичних занять	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	3	30	2	20
Робота на практичному занятті	-	-	-	-	-

Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-
Разом	-		65	-	64
Максимальна кількість балів:					159
159:100=1,59. Студент набрав Х балів; Розрахунок: Х:1,59 = загальна кількість балів.					-

7.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

1. Сутність європейської інтеграції.
2. Економічні, політичні та ідеологічні передумови Європейської інтеграції.
3. Базові правові основи європейської інтеграції.
4. Характер, етапи, ступінь темпи та принципи євроінтеграції
5. Сутність європейських цінностей.
6. Базові європейські цінності. Хартія основних прав Європейського Союзу.
7. Позитиви та негативи вступу України до Європейського Союзу.
8. Міфи щодо європейської інтеграції.
9. Історія утворення та розвитку Європейського Союзу.
10. Основні досягнення та принципи діяльності ЄС.
11. Етапи розширення Європейського Союзу.
12. Договір про утворення Європейського Союзу.
13. Амстердамський договір (1997)
14. Сутність шенгенської угоди (1997)
15. Лісабонський договір (1997)
16. Євро – грошова одиниця ЄС.
17. Брекзіт: сутність та причини
18. Символіка Європейського Союзу
19. Характерні риси організаційної структури ЄС
20. Основні органи Європейського Союзу та їх функції
21. Механізм прийняття рішень у ЄС.
22. Європейська Конституція: структура, головні здобутки, процес ратифікації.
23. Право Європейського Союзу та його принципи.
24. Джерела права Європейського Союзу.
25. Захист прав людини в Європейському Союзі
26. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод.
27. Європейський Суд із прав людини і принципи його діяльності
28. Суб'єкти подання скарги до європейського суду
29. Порядок подання скарги до Європейського Суду.
30. Основні принципи бюджетної політики Європейського Союзу

Критерії оцінювання:
- змістовність – 3 бали
- відповідність темі та стилю оформлення – 2 бали.

7.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді тестування.
Студентами пропонуються тестові завдання у кількості 25 питань.
Види тестових завдань:
- Із вибором однієї правильної відповіді;
- На встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- Завдання на розпізнавання та відтворення правильної відповіді по пам'яті;
- Завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- Завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Критерії оцінювання:
- виконання тестових завдань – максимум 25 балів.

7.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.
залік

7.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю.

1.Джерела формування бюджету ЄС.
2.Формування договірно-правових і політичних засад співробітництва України і ЄС
3.Критерії розширення і поглиблення європейської інтеграції
4.Основні етапи процедури вступу до Євросоюзу
5. Політика ЄС щодо України (Східне партнерство, Зона вільної торгівлі між Україною та ЄС, Міжпарламентський діалог Україна-ЄС, Співробітництво України та ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки, безвізовий діалог Україна-ЄС, Регіональне співробітництво між Україною та ЄС, Торговельно-економічне співробітництво, співпраця України і єс в енергетичній сфері, інвестиційне співробітництво).
6.Угода про Асоціацію між Україною і ЄС (2014)
7.Саміти Україна-ЄС.
8. Надання Україні безвізового режиму.
9.Прикінцевий механізм вступу України до ЄС.
10. Причини утворення Організації Північноатлантичного Договору (НАТО)
11.Брюссельський договір (1948)
12.Початок холодної війни. План Маршалла. Блокада Західного Берліну.
13.Процесс підписання Північноатлантичного договору

14.Суть Північноатлантичного договору
15.Система безпеки на платформі НАТО
16.Суть Стратегічної концепції НАТО.
17.Конструктивні складові системи управління НАТО.
18.Основні функції Північноатлантичної Ради, Генерального Секретаря НАТО, Міжнародного секретаріату НАТО, Комітету оборонного планування, Групи ядерного планування, Військового Комітету, Міжнародного військового штабу.
19.Механізм прийняття рішень в НАТО
20.Саміти НАТО
21.Збройні Сили НАТО. Зона відповідальності ЗС НАТО
22.Структура органів військового управління ОЗС НАТО.
23.Витрати на оборону в країнах НАТО. Бюджет НАТО.
24.Сутність та значення інститутів партнерства та діалогу між НАТО й іншими країнами
25.Розкрийте суть програми «Партнерство заради миру» (ПЗМ).
26.Які конкретні заходи передбачає План дій щодо членства в НАТО (ПДЧ)?
27.Правові чинники вступу України до НАТО. Основні міфи щодо НАТО.
28.Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північно-Атлантичного договору
29.Основні напрямки співпраці України із НАТО
30.Основні критерії отримання державою членства в НАТО
31.Процес вступу України до НАТО
32.Соціально-політичні переваги та недоліки вступу України до НАТО.
33.Організація Об'єднаних Націй (ООН): мета, організаційна структура та основні функції її підрозділів.
34.Роль України у становленні ООН
35.Світова Організація Торгівлі (СОТ): основні принципи діяльності, члени СОТ правова база та функції.
36.Характеристика основних органів СОТ.
37.Стосунки між Україною і СОТ.
38.Міжнародний Валютний Фонд (МВФ): історія створення, мета, функції, члени.
39.Структура органів управління МВФ.
40.Взаємостосункам України і МВФ.

7.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	**Кількість балів**
Відмінно	100-90
Дуже добре Добре	82-89 75-81
Задовільно Достатньо	68-74 60-67
Незадовільно	0-59

8. Рекомендовані джерела

Базова

1. Аналітична доповідь «Реформа сектору безпеки в чорноморських державах (Азербайджан, Болгарія, Вірменія, Грузія, Молдова, Румунія, Туреччина): досвід для України» (у співавторстві) - Одеса, 2011. – Режим доступу: http://od.niss.gov.ua/articles/477/
2. Аналітична доповідь «Україна в системі міжнародних заходів щодо придністровського врегулювання: пріоритети та інструменти» (у співавторстві) - Одеса, 2011. – Режим доступу: http://od.niss.gov.ua/articles/474/
3. Бжезинський З. Україна у геостратегічному контексті. – К., 2006. – 102 с.
4. Бодрук О. Воєнно-політичні аспекти забезпечення безпеки // Стратегічна панорама. - 2002. – № 2. - С. 65-74.
5. Бодрук О. Структури воєнної безпеки: національний та міжнародний аспекти / О. Бодрук. – К. : НІПМБ, 2001. – 299 с.
6. Воєнна безпека України на межі тисячоліть. – К.: Стилос, 2002. – 394 с.
7. Глобалізація і безпека розвитку / [О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко, М. О. Гончаренко, В. А. Зленко та ін.] / Під. ред. О. Г. Білоруса. — К. : Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин, Київ. нац. екон. ун-т., 2001. — 734 с.
8. Горбулін В. П. Шляхи зміцнення національної безпеки України / В. П. Горбулін, А. І. Шевцов // Стратегічна панорама. – 2010. - № 1 (38). – С. 6-16.
9. Євроатлантична інтеграція України: глобальний та регіональний виміри / Коваль І.М., Глебов С.В., Дубовик В.А. та ін.. – Одеса: «Астропринт», 2008. – 142 с.
10. Зовнішня політика України в умовах глобалізації 1991 – 2003. Анотована історична хроніка міжнародних відносин. - К.: Ґенеза, 2004. – 615 с.
11. Капітоненко М.Г. Міжнародні конфлікти: навч. посіб. – К.: Либідь, 2009. – С. 194-344.
12. Коваль І. М. Модернізація системи безпеки в сучасній Європі (міжнародно-правовий аспект). // Дослідження світової політики : зб. наук. праць. – Київ, Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України. – 2000. – Вип. 13. – С. 47-52.
13. Литвиненко О. Європейська безпека і Україна: можливий шлях послабити виклики і загрози / О. Литвиненко // International Review. – 2009. – № 3. – С. 31-39.
14. Малиновська О. Нові виклики національній та регіональній безпеці: тероризм, організована злочинність, нелегальна міграція // Нова безпека. – 2003. – № 2. – С. 53–62.
15. Мальський М.З., Мацях М.М. Теорія міжнародних відносин. – Львів: ЛНУ ім. І .Франка, 2002. – С. 444-486; С. 487-509.
16. Національна безпека України: стратегічні пріоритети та шляхи їх реалізації: Матеріали «круглого столу» / [За заг. ред. О. В. Литвиненка]. – К. : НІСД, 2011. – 64 с.
17. Незалежність України в глобалізованому світі: вектори XXI століття : зб. матеріалів міжнар. наук. конф. (Київ, 22 серп. 2011 р.) : до 20-річчя незалеж-

ності України / упоряд. Я.А. Жаліло, М.О. Янішевський. – К.: НІСД, 2011. – С. 141-184.
18. Нормативно-правова база у галузі безпеки і оборони України / Центр досліджень армії, конверсії та розброєння. – К., 2012. – 820 с. (Розділи 1, 2, 7).
19. Перепелиця Г. М. Парадигма нової системи європейської безпеки // International Review. – 2009. – № 3 – С. 40-52.
20. Пирожков С.І . Концептуальні підходи до формування системи національної безпеки України // Стратегічна панорама. – 2003. – № 1.
21. Стародуб Т. С. Підходи до визначення «регіональна безпека» // Стратегічна панорама. - № 3. – 2006. – с. 54 – 59.
22. Стратегічні пріоритети політики України в Чорноморському регіоні : аналітична доповідь, матер. кругл. столу / М.О. Воротнюк, А.М. Захарченко, І.В. Максименко та ін. ; за ред. А.О. Филипенка ; Регіон. філіал нац. ін-ту стратегічн. досліджень у м. Одесі. – Одеса: Фенікс, 2013. – 168 с.
23. Трансформація національних концепцій безпеки як відповідь на нові глобальні та регіональні виклики і загрози: досвід України та НАТО : зб. міжнар. конф. / упоряди. В.Ю. Цюкало, М.О. Паламарчук, В.О. Семененко; за аг. ред. К.А. Кононенка. – К.: НІСД, 2012. – 80 с.
24. Україна в постбіполярній системі міжнародних відносин : підручник / В.А. Манжола, В.Ю. Константинов, С.В. Андрущенко та ін..; за ред.. Л.В. Губерського. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 512 с.
25. Україна на шляху до НАТО: через радикальні реформи до набуття членства / За заг. ред. Г.М. Перепелиці. – К.: ВД «Стилос», 2004. – 400 с.
26. Україна-НАТО: сучасний стан відносин та перспективи розвитку / Національний інститут проблем міжнародної безпеки. – К.: ПЦ «Фоліант», 2008. – 352 с.
27. Федуняк С.Г. Європейські виміри безпеки на пострадянському просторі. Формування інтегрованої безпеки Заходу і Нових незалежних держав. – Чернівці: Рута, 2005. – 336 с.
28. Храбан І .А. Система європейської безпеки і напрями воєнно-політичної інтеграції України до її структур: Монографія. – К.: Варта, 2005. – 544 с.
29. Шелест Г. Україна у міжнародних відносинах: цілі, інструменти, перспективи. Посередницькі ініціативи Києва як інструмент просування національних інтересів // https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/07750.pdf
30. Шелест Г. Участь України у врегулюванні конфліктів на території країн-членів ГУАМ як фактор забезпечення національної безпеки держави // http://www.niss.od.ua/p/225.pdf
31. Buzan B., Woever O. Regions and Powers. The structure of International Security. – Cambridge: Cambridge University Press, 2003. – 564 p.
32. Bynander F. Ukrainian Security Identity and NATO Generated SSR // The Politics of Security Sector Reform: Challenges and Opportunities for the European Union's Global Role / [Ed. by M. Ekengren, G. Simons]. – Farnham : Ashgate Publishing, 2011. – P. 155-164.

33. Contemporary security and strategy : ed. by C.A. Snyder. – N.Y. : Routledge. – 1999. – 243 p.
34. Jervis R. Realism, neorealism and cooperation / R. Jervis // European Security. – 1999. – Vol. 24. – № 1. – P. 42-63.
35. Maksymenko I., M. Vorotnyuk Conflicts and Security Threats in the Wider Black Sea Region // "Favorita Papers" of the Diplomatic Academy of Vienna, Special edition 2008 "Black Sea Calling" / [Ed. by M. Sully]. – Vienna : Diplomatic Academy of Vienna, 2008. – P. 72-77.
36. Maksymenko I. Is Neutrality a Solution for Ukraine's Security? // Ukraine after Euromaidan: Challenges and Hopes / Viktor Stepanenko and Yaroslav Pylynskyi, Eds. – Bern: Peter Lang, 2014. – 271 p. – C. 115-124.
37. Wæver O. Politics, Security, Theory / O. Wæver // Security Dialogue. – August-October 2011. – Vol. 42. – No 4-5. – P. 465–480.

Допоміжна

1. Асиметрія міжнародних відносин / [За ред. Г. М. Перепелиці, О. М. Субтельного]. – К. : Видавничий дім «Стилос», 2005. – 555 с.
2. Бєлов О. Сектор безпеки в Україні: становлення і розвиток системи стратегічного управління / О. Бєлов, О. Литвиненко // Альманах урядування в секторі безпеки України / [Відп. ред. М. Маігре, Ф. Флурі]. – Женева - Київ : Женевський центр демократичного контролю над збройними силами, 2010. - С. 70-78.
3. Богданович В.Ю. Воєнна безпека України: методологія дослідження та шляхи забезпечення. – К., 2003. – 322 с. (Розділи 1 та 2).
4. Бодрук О. Силові методи кризового реагування (Гуманітарний інтервенціоналізм) / О. Бодрук // Стратегічна панорама. – 2005. - № 1. - С. 119-129.
5. Воротнюк М. О. Стан і перспективи військово-технічної співпраці між Україною і Туреччиною // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 2 (11). – С. 40–46.
6. Воротнюк М. О. Людська безпека як імператив сучасної епохи: переніс фокусу з держави на людину / М. Воротнюк, О. Сушко. – К. : Представництво Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні, 2010. – 16 с.
7. Зленко А. М. Дипломатія і політика. Україна у процесі динамічних геополітичних змін. – Х., 2003. – 559 с.;
8. Зленко А. М. Зовнішня політика України: від романтизму до прагматизму: Виступи, промови, статті. – К., 2001. – 370 с.
9. Манжола В. Проект будівництва Великої Європи, або міжнародні імперативи зовнішньої політики України // Зовнішні справи. – 2009. – № 2. – С. 9.
10. Міжнародна інформаційна безпека: сучасні виклики та загрози. – К.: Центр вільної преси, 2006. – С. 9-27; С. 53-70; С. 332-349; С. 373-383.

11. Міжнародні організації: навч. посіб. / За ред. О.С. Кучика. – К.: Знання, 2007. – 749 с.
12. Перепелиця Г.М. Конфлікти в посткомуністичній Європі: Монографія. – К.: НІ СД, 2003. – 432 с.
13. Стародуб Т. С. Вплив змін безпекового середовища у Чорномор'ї на процеси становлення нової системи регіональної безпеки. – К.: Фонд ім. Фрідріха Ебе-рта. – 16 с.
14. Україна – Туреччина: безпека та співробітництво в Чорноморському регіоні : матеріали міжнар. конф., Київ, 10-11 квітня 2000 р. / Фонд Ф. Еберта; За ред. Андрійка В.І., Перепелиці Г.М. – К., 2000. – 184 с.
15. Україна в Європі: пошуки спільного майбутнього / За ред. А.І. Кудряченка. – К.: Фенікс, 2009. – С. 362-379.
16. Федуняк С. Г. Неофункціональні та нормативні підходи у політиці ЄС і НАТО щодо інтеграції України до євроатлантичного простору // Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць. – К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка Інститут міжнародних відносин, 2004. – Випуск 45. Частина ІІ (у двох частинах). – С. 76-83.
17. Федуняк С. Г. Феномен «сірої зони» в Європі і на пострадянському просторі після завершення «холодної війни» / С. Г. Федуняк // Стратегічна панорама. – 2004. – № 3. – С. 73-76.
18. Чекаленко Л.Д. Правовий захист кордонів України як проблема національної безпеки (україно-румунський кордон)//Стратегічна панорама. – 2003. - №1. – с. 118-124.
19. Шевцов А. І., Земляний М.Г., Дорошевич А. З. Ядерна безпека в Україні та євроінтеграційні процеси// Стратегічна панорама. – 2004. – № 4.
20. Шелест Г. Перспективи залучення України до врегулювання конфліктів на Кавказі // Стратегічні пріоритети. – 2008. – №2.
21. Яворська Г.М. Концептуальні засади боротьби з міжнародним терори-змом: специфіка "європейського бачення" // Стратегічна панорама. – 2004. – № 3.
22. Nye Joseph S. Soft Power, Hard Power and Leadership // https://www.hks.harvard.edu/netgov/files/talks/docs/11_06_06_seminar_Nye_HP_SP_Leadership.pdf
23. Perspectives on World Politics / Ed. by R. Little and M. Smith. – London – New York: Routledge, 2006. – Chapters 1.2, 1.5, 1.6, 1.9, 4.7.
24. Shishelina L. Regionalism as a means of preventing conflicts and tensions among new independent states// Regional Contact. – 1995. – #10. – p. 42-52.
25. Vorotnyuk M. Conflicts in the Black Sea Region: Some Aspects of Theoretical Analysis // Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць. – К. : Київський національний університет ім. Т. Шевченка, Інститут міжнародних відносин, 2006. – Вип. 61. – Ч. 1. – С. 43–46.

11. Електронні ресурси

1. Воєнна доктрина України від 8 червня 2012 р. // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/648/2004/paran10#n10;
2. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 7 серпня 2015 р. // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/964-15
3. Закон України «Про боротьбу з тероризмом» від 20.03.2003 // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/638-15
4. Закон України «Про порядок направлення Збройних Сил України до інших держав» від 02.03.2000 // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1518-14
5. Закон України «Про участь України в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки» від 23.04.1999 // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/613-14
6. Законодавча база Верховної Ради України // www.zakon.rada.gov.ua;
7. Пріоритети співробітництва України з НАТО в оборонній сфері у світлі рішень Уельського саміту НАТО // Офіційний веб-сайт Міністерства оборони України // http://www.mil.gov.ua/diyalnist/mizhnarodne-spivrobitnicztvo/prioritetispivrobitnicztva-ukraini-z-nato-v-oboronnij-sferi-u-svitli-rishen-uelskogo-samitunato.html
8. Стратегія національної безпеки України від 26 травня 2015 р. // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/287/2015
9. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом від 27 червня 2014 р. // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011
10. Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північно-Атлантичного договору від 9 липня 1997 р. // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_002
11. Хартія Україна-США про стратегічне партнерство від 19 грудня 2008 р. // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/840_140
12. A European security concept for the 21st century. – Brussels: Royal Institute for International Relations (IRRI-KIIB), 2003. – Режим доступу: http://www.egmontinstitute.be/paperegm/ep1.U560.pdf
13. A Secure Europe in a better world. European Security Strategy. Adopted at the European Council meeting in Brussels, December 12, 2003. – Режим доступу: http://ue.eu.int/solana/docs/031208ESSIIEN.pdf
14. Report of the Implementation of the European Security Strategy: Providing Security in a Changing World // www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/reports/104630.pdf
15. Strategic Concept for the Defence and Security of the Members of the North Atlantic Treaty Organisation, Lisbon, 2010. // https://www.nato.int/lisbon2010/strategic-concept-2010-eng.pdf